

UJEDINJENE NACIJE

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove (Mehanizam) osnovao je 22. decembra 2010. Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija da nastavi nadležnost, prava, obaveze i osnovne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) poslije okončanja njihovih mandata.

IZJAVA

MEHANIZAM

(Isključivo za medije. Nije zvanični dokument)

Haag, 23. juli 2018.

Govor sudije Carmela Agiusa prilikom uručenja MKSJ-u Mirovne nagrade Centra za mir i multietničku saradnju 23. juli 2018., Mostar

Dobro veče,

Ne znam odakle bih počeo. Ovo je vrlo emotivan trenutak za mene – posebno budući da ste izabrali mene, kao posljednjeg predsjednika Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, koji je krajem prošle godine zatvorio vrata, da u njegovo ime primim ovu prestižnu mirovnu nagradu od Centra za mir i multietničku saradnju. Kao sudija MKSJ-a tokom 16 godina, te kao njegov posljednji predsjednik, znam, a želim to glasno i jasno reći, da ovom nagradom činite da se svi oni koji su obezbijedili da MKSJ bude uspješna inicijativa ponosne svojim dostignućima. Poznato mi je kako su vrijedno sudije, tužioci, sekretari Suda i na stotine lojalnih i posvećenih službenika MKSJ-a radili u periodu od 1993. do 2017. godine kako bi učinili da MKSJ postane veoma uspješan. Mi smo svi vjerovali da imamo misiju da dokažemo da su međunarodno krivično pravosuđe i naročito borba protiv nekažnjivosti mogući i bili smo svjesni da je MKSJ bio prvi instrument modernog doba koji je preduzeo takvu misiju. Svako je učinio svoj dio, a večeras, dok prihvatam ovu prestižnu nagradu, svima im odajem počast, bez razlike, i sa najdubljim divljenjem i poštovanjem za njihovu posvećenost međunarodnoj pravdi i njihove neumorne napore da je promovišu. Poput vas, ja takođe želim odati počast prvom predsjedniku MKSJ-a, Antoniju Casseseu, koji više nije sa nama, koji je pokrenuo loptu prije skoro četvrt stoljeća. On je bio pionir i zasigurno gigant u tadašnjem svijetu međunarodnog krivičnog pravosuđa u razvoju. Sjećam se da smo se mi sudije MKSJ-a bili okupili na seminaru u Berlinu kada smo dobili tužnu vijest o njegovom odlasku. Vidio sam suze u očima mojih kolega toga dana i brisao sam vlastite. Kakav ogroman doprinos je on napravio. Vi ste dobro učinili izražavajući posthumno priznanje našem prijatelju i kolegi i ja vam u ime MKSJ-a srdačno zahvaljujem.

Današnja nagrada je mirovna i to je veoma primjereno budući da, zaista, nema mira bez pravde. Na kraju krajeva, Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija je stvorio MKSJ na osnovu poglavlja 7 Povelje Ujedinjenih nacija, koja se odnosi na mir i bezbjednost. Je li to bio lak put za MKSJ, za Ujedinjene nacije, za republike bivše Jugoslavije i njihove narode? Moj odgovor je jasno NE. Bio je to veoma težak put i ponekad, tokom godina, Međunarodni sud je morao da prevazilazi razne prepreke i pokušaje podriivanja njegovog rada. U tom pogledu, želim izraziti posebnu zahvalnost generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija, Generalnoj skupštini i Službi za pravne poslove UN-a. Istina je da smo ponekad primali kritike od istog UN-a koji nas

International Residual Mechanism for Criminal Tribunals

Arusha Tel.: +255 (0)27 256 5376

The Hague Tel.: +31 (0)70 512 5691

Email: mict-press@un.org

Follow us on [Facebook](#), [Twitter](#), [YouTube](#), [LinkedIn](#)

www.irmct.org

je stvorio, posebno zbog dužine vremena koje je bilo potrebno kako bi se zaključio mandat MKSJ-a i ogromnih troškova koji su s tim bili skopčani. Mi, naravno, nismo bili savršeni, nije niko od nas, ali činili smo sve u svojoj moći u teškim okolnostima u kojima smo djelovali. Iako to nije bilo lako za nas, u konačnici je zasluga UN-a da je do samog kraja Međunarodni sud uvijek dobijao sredstva i resurse potrebne za okončanje svog rada. Mnogo teži je bio put za Međunarodni sud ovdje, u ovoj lijepoj zemlji koja se nekad zvala Jugoslavija. Tokom 24 godine djelovanja, na MKSJ nisu dobro gledale neke vlade, političari i ljudi, a, uz nekoliko izuzetaka, dugo vremena je saradnja bila gotovo nepostojeća. Godinama je Međunarodni sud bio na meti sistematske i negativne kampanje u odnosima s javnošću, motivisane isključivo politikom i nacionalizmom. Poznato vam je da oni koji su činili zločine i pružali izvršiocima utočište i zaštitu ne vole pravdu. Za te ljude, otkrivanje i kažnjavanje, te lišavanje vlasti, bilo je ono što su nastojali izbjeći. Stvari su se postepeno popravljale za Međunarodni sud, ali ne onoliko koliko bismo mi to htjeli. Na žalost, za neke je bilo i ostalo teško da prihvate da podizanje optužnica protiv osoba odgovornih za genocid, ratne zločine i zločine protiv čovječnosti nije značilo podizanje optužnica protiv njihove zemlje ili vlade, a još manje protiv ljudi iz iste etničke grupe. Na žalost, uprkos brojnim verbalnim izjavama u prilog pravdi i MKSJ-u, u mnogo navrata je nacionalizam dolazio na prvo mjesto, a MKSJ je bio smatran dobrim ili lošim u zavisnosti od toga da li je svaka presuda bila povoljna za neku konkretnu vladu ili narod. Ostalo je da se pređe još dug put. Na sreću, više nema rata u bivšoj Jugoslaviji u pravom smislu riječi, ali vi znate da nema ni istinskog mira, naročito u BiH. Po mom mišljenju, glavni razlog za ovo je to što nema spremnosti da se prihvati pravda kakva bi trebala biti. Tokom 16 godina rada u svojstvu sudije MKSJ-a vidio sam kako su brojni pojedinci koji su bili proglašeni krivim od strane Međunarodnog suda za najteža međunarodna krivična djela kod kuće dočekivani kao junaci od strane najviših organa nakon što su prijevremeno pušteni na slobodu. Takođe sam vidio kako se najgori zločini i dalje negiraju nakon što ih je Međunarodni sud više puta utvrdio. Vidio sam toliko mnogo samozadovoljstva na najvišem nivou. Mogao bih dalje satima govoriti o svim izazovima i teškoćama s kojima smo se suočavali, ali neću jer je današnji dan namijenjen proslavi.

Danas priznajemo doprinos MKSJ-a pravdi i miru. Međunarodni sud je naročito tokom posljednje godine svog postojanja imao priliku da održi više aktivnosti u cilju konsolidovanja i obilježavanja brojnih aspekata svog naslijeđa. Jedan takav aspekt bila je njegova predvodnička uloga. MKSJ je predstavljao hrabar eksperiment Savjeta bezbjednosti i prvi takve vrste u nastojanju da se zaustavi nekažnjivost kad smo suočeni sa svirepim zločinima i da izvršioци tih zločina privedu pravdi. Tokom svojih prvih pet godina, MKSJ je postigao dovoljno da ubijedi međunarodnu zajednicu da inicijativa UN-a predstavlja dobru i održivu inicijativu koja može dovesti do stvaranja stalnog međunarodnog krivičnog suda. Od tada, međunarodno krivično pravo i pravosuđe prešli su dugačak put, ne samo stvaranjem MKSJ-a, nego i brojnih drugih *ad hoc* međunarodnih sudova. Ovaj razvoj – ova velika promjena paradigme – bio je od ogromnog značaja, kako simbolično, tako i praktično. Tvrdim vam da je čovječanstvu daleko bolje zbog ovog razvoja, bez obzira na to što je trenutni međunarodni scenario prilično tmuran. Mora se priznati da, kad se pogleda šta se dešava u svijetu oko nas, u Siriji, u Libiji, na mnogim lokacijama širom svijeta, čovjek dođe u iskušenje da prizna neuspjeh i osjeća se pesimistično u pogledu budućnosti. Nadalje, čini se trenutno da međunarodna politička volja da se ozbiljno sprovodi pravda još ne postoji. Kada se pogledaju teškoće s kojima se suočava MKSJ, čovjeku se čini kako se potvrđuju ti negativni osjećaji. Iako se povremeno osjećam obeshrabrenim i tužnim, duboko u srcu i dalje vjerujem da je sve to vrijedno truda; da ima značaja; i da će, na kraju krajeva, ljudi, države, vlade, shvatiti da jedini način da se ostvari trajan mir leži u sprovođenju pravde. Sprovođenje pravde nije lako; ono podrazumjeva vjeru u pravdu

prije svega, a takođe iziskuje otvorenost, preuzimanje odgovornosti, poštenje, snažno vođstvo i ogromnu odlučnost.

Danas, dodjelom ove nagrade MKSJ-u, vi ne samo što priznajete njegov doprinos miru nego šaljete jasnu i nedvosmislenu poruku koja podsjeća druge, koji još nisu vidjeli svjetlo, kako postoji put prema postizanju mira. Taj put se zove pravda. Vi ste nosioci baklje koja pokazuje smjer ka tom putu; čestitam vam i zahvaljujem vam. Čast mi je biti s vama.
